

Sari Sarkomaa kok ym.

Kirjallinen kysymys uusien yhdistelmähoitojen käyttöön otosta syövän hoidossa ja Kansallisen syöpäkeskuksen koordinoivan yksikön perustamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Joka kolmas suomalainen sairastuu elinaikanaan syöpään. Vaikka syöpätapausten määrä kasvaa, yhä useampi syöpään sairastunut paranee tai elää kroonisen sairauden kanssa. Uusien lääkehoitojen kehittäminen syöpäsairauksien hoitoon on määrällisesti mitattuna keskeisin lääkekehityksen kohde maailmanlaajuisesti.

Suomessa lääkkeiden rahoitus ja arviointi jakaantuvat kahteen kanavaan niiden annostelutavan perusteella. Sairaalassa suonensisäisesti annettavien lääkehoitojen kuluista vastaavat kunnat, jotka rahoittavat sairaanhoitopiirejä. Sairaalaräläkkeiden arvioinnista vastaa Fimea. Terveystenhuollon Palveluvalikoimanuovosto Palko antaa lisäksi suositukset uusien lääkkeiden sisällyttämisestä kansalliseen palveluvalikoimaan. Jos hoidosta ei ole kansallista arviointia tai suositusta, arviointi tehdään sairaanhoitopiireissä. Avohoidon osalta reseptiläkkeiden korvattavuudesta päätetään Lääkkeiden hintalautakunnassa Hilassa, jonka päätösten toimeenpanosta vastaa Kela, ja sairausvakuutuksesta maksettavista lääkekorvauksista valtio. Kaksikanavajärjestelmäämme perustuva jako sairaala- ja avoterveydenhuollon lääkkeisiin on keinotekoinen eikä enää vastaa lääkekehityksen ja uusien hoitomuotojen myötä muuttuneisiin tarpeisiin.

Suomen Syöpäpotilaat ry on kannanotossaan nostanut esiin Suomen kaksikanavaisesta lääkkeiden rahoitusjärjestelmästä johtuvat jäykkyudet, jotka eivät mahdollista useiden yhdistelmähoitojen arviointia eikä käyttöön ottoa syöpien hoidossa. Suomen Syöpäpotilaat ry:n mukaan rahoitusjärjestelmä on luonut väliinputoajatilanteen: potilaat eivät saa yhdistelmähoitoa, jos vain toinen lääkkeistä kuuluu sairaalan vastuulle ja toiseen ei ole puolestaan mahdollista saada sairausvakuutuskorvausta. Ongelma olisi mahdollista korjata lainmuutoksella.

Vallitseva lainsäädäntö ja lääkkeiden kaksikanavarahoitusjärjestelmä asettaa potilaat eriarvoiseen asemaan. Suomen Syöpäpotilaat ry:n ja munuaissyöpää hoitavien lääkärin mukaan nykyinen lainsäädäntö estää levinnyttä munuaissyöpää sairastavia potilaita saamasta tehokkaaksi todettua immunologisen, suonensisäisesti annosteltavan hoidon ja tablettimuotoisen lääkkeen yhdistelmähoitoa, jolle Euroopan komissio myönsi vuonna 2019 myyntiluvan pitkälle edenneen munuaissolukarsinooman ensilinjan hoitoon.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 26.11. monikanavarahoituksen purkamisen selvittämistä varten neljä valmisteluryhmää, mukaan lukien lääkekorvausjärjestelmän valmisteluryhmän myö-

Kirjallinen kysymys KK 944/2020 vp

hemmin käynnistettävän parlamentaarisen valmistelun tueksi. Ministeriö asetti lisäksi lokakuun alussa Lääkeasioiden tiekartan toimeenpanon koordinaatioryhmän, jonka toimikausi kestää 30.4.2023 saakka. Potilaiden näkökulmasta uudistustarve on kiireellinen. Vakavasti sairailta syöpäpotilailla ei ole mahdollisuutta odottaa tehokkaaksi todetun, muualla Euroopassa saatavilla olevan hoidon mahdollistavaa lainsäädäntöä vaalikauden loppuun. Erilaiset syövän yhdistelmähoidot yleistyvät syöpätyyppien hoidossa, ja niiden käyttö tulisi mahdollistaa Suomessa lakimuutoksella kiireellisesti.

Suomen Syöpäinstituutin Säätiön aloitteesta Jyrki Kataisen hallituksen käynnistämän arviointityön pohjalta edennyt hanke Kansallisen Syöpäkeskuksen ja koordinoivan yksikön perustamiseksi eteni lokakuussa 2019 perustamissopimuksen allekirjoitukseen. Kansallinen syöpäkeskus koostuu jo perustetuista alueellisista keskuksista sekä erillisestä koordinoivasta yksiköstä, joka oli ministeriön määritelmän mukaan määrä perustaa HUSin yhteyteen mahdollisimman pian perustamissopimuksen allekirjoituksen jälkeen. On vakavaa, että Kansallisen syöpäkeskuksen toiminnan käynnistymisen edellytyksenä olevan koordinoivan yksikön rahoitus ja perustaminen on viivästynyt.

Kansallinen syöpäkeskuksen tavoitteina on muun muassa turvata yhdenvertaista hoitoa ja edistää tutkimusta, ja sen toiminnan täysimääräistä käynnistymistä tulisi kiirehtiä.

Suuntaamalla voimavaroja osaamiskeskuksiin, kuten syöpäkeskukseen, voidaan panostaa parempaan hoitoon sekä Suomessa tehtävään tutkimukseen. Samalla rakennamme yrityksille houkuttelevaa toimintaympäristöä, joka tuo tutkimusinvestointeja Suomeen. Panostus maksaa itsensä takaisin parempana hoitona ja kasvavina tutkimusinvestointeina.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy yhdistelmähoitojen käyttöönoton mahdollistamiseksi syöpäpotilaiden hoidossa ja

mihin toimiin hallitus ryhtyy Kansallisen syöpäkeskuksen toiminnan käynnistymisen edellytyksenä olevan koordinoivan yksikön perustamiseksi?

Helsingissä 15.12.2020

Sari Sarkomaa kok
Janne Heikkinen kok
Pauli Kiuru kok
Marko Kilpi kok